

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni sredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SKLOVENEK

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

V znamenju kljukastega križa

Nemčija na razpotju, ob zgodovinskem mejniku? Morda še več! Morda je že zapustila križišče, ob katerem sta stali dve znamenji, na enem angel miru z oljkovo vejico nad Nemčijo in Evropo, označevalec potrpljenja, samopremagovanja in prijateljskih pogajanj ter sprave z nekdanjimi nasprotniki, na drugem spačeni križ, Hackenkreuz, tajinstven znak, ki s svojimi razkoračenimi zobci združuje vse strasti, ki sta jih vžgala v nemškem narodu zgubljena vojna, revolucija in gospodarska kriza z brezposelnostjo, in ki naj slednjič prekrijajo v plamea maščevanja na znotraj in na zunaj. Ali maršal Hindenburg Nemčije ne vodi že po poti Hackenkreuz ob opojnih zvokih Viljemove — »Deutschland über alles!« Bržkone se stari vojskovodja niti ne zaveda, kje se točno država nahaja s svojimi močmi in ni pravočasno premeril dalje. Nočemo mu namreč očitati, da bi zavestno in premišljeno zapeljal Nemčijo na to pot. Kot dober Nemec si morda nikdar ni želel današnjega stanja, niti takrat ne, ko je odslavlil parlamentarnega kanclerja dr. Brüninga, postavil na njegovo mesto predstavnika »Herrenklub« von Papena, in tako začel dobo predsedstvenih vlad, ki se utegne zaključiti s pravo katastrofo. Morda je še danes odločen pristaš ustave, morda je hotel Hitlerju samo dati priložnost, da se prepriča, da je lažje kritizirati v opoziciji kakor vladati v tej gospodarski krizi, morda ima namen nekdanjega avstrijskega majorja, do katerega ni kazal nikdar posebnih simpatij, tudi odslavliti, če bi ta skušal polastiti se vse oblasti preko ustave. Toda po dobrih namelih se državniška sposobnost ne sodi, pač pa po delu in njegovih sadovih.

V Berlinu teče kri. Več kakor vsa teoretična razglabljanja o upravičenosti imenovanja sedanje vlade in vse kombinacije o njenih namelih in o bodočem političnem razvoju v Nemčiji pove dejstvo, da so pri zasledovanju komunistov sodelovale Hitlerjeve napadalne čete z berlinsko policijo in da so SA (Sturmabteilungen) izvršile v stanovanjih komunistov hišne preiskave na lastno pest. Hitlerjeve čete si torej prisvajajo oblast državnih organov. Hitler je kancler, načelnik nemške vlade, tribun, ki je objubljal svojim vročim pristašom vso oblast, ko pride sam na vladno, kdo se upa torej zdaj zapreti pot njegovi milici z ustavnimi paragrafi, ko se sama že čuti sestavnega čimtelja oblasti? Pri vseh pogajanjih, ki jih je doslej imel Hitler za vstop v vladno bodisi s Papenom, Schleicherjem ali tudi z dr. Brüningom, je vselej zahteval, da se njegove napadalne čete podzavijo. Hitler očitno hodi po poti svojega mojstra Mussolinija, ki se je začutil absolutno varnega na krmlju države, ko mu je kralj podpisal dekret o priznanju fašistične milice. Malo verjetno je, da bo maršal Hindenburg podpisal svoje ime na podobno listino. Toda nevarnost je velika, da se Hitlerjeve čete po berlinskem zgledu polastijo oblasti »javnega organa« via facti in se pričnejo identificirati z državo. In v tistem trenutku bi bil državni udar v Nemčiji izvršen!

Če si general Schleicher ohrani dosednji vpliv v Reichswebru, potem bo prav ta prekrizala Hitlerjeve načrte; Schleicher je namreč postal po svojem padcu neizprosno Hitlerjev nasprotnik, ker ga je la zrušil s pomočjo Papena v trenutku, ko se je pripravljal, da »Führerju« pripravi z novimi volitvami novo ponizanje in ga definitivno ukloni. — Vprašanje je seveda, ali ne bo armade okužil narodnosocialistični duh, ki ga bo Hitler kot kancler toliko laže širil v njej po svojih častnikih.

»Tretjemu cesarstvu« stoji nasproti še ustava sama, za katero utegne biti še vedno Hindenburg, gotovo pa mase krščansko-socialnega in socialističnega delavstva; verjetno je, da se temu pridružijo tudi komunisti. Pod udarci Hackenkreuz se namreč obe marksistični stranki zadnje dni približujeta. Mimogrede bodi omenjeno, da so prav komunisti pomagali Hitlerju do oblasti, ko so napovedali nezaupnico kanclerju Schleicherju v parlamentu in da bi mogel Hitler vreči generalovo vladno edino z njihovo pomočjo. Ali si komunisti res tako želijo fašističnega režima, misleč, da bi ta pometel z vsemi zmernimi strankami, predvsem z socialistično, in da se bodo po zatrejtu vse svobode edino oni pod skorjo pripravljali na končno žetev?

Hitlerju bo v najkrajšem času dana priložnost, da razgrne svoje karte. Ker je malo verjetno, da bi centrum podpiral tako reakcionarno vladno in si pred zgodovino naložil odgovornost, da je samo indirektno pripomogel do uvedbe fašističnega režima, bo nova vlada ostala pred parlamentom v manjšini. Centrum sam ne odklanja sodelovanja s Hitlerjem v koalicijski vladi, toda vedno pod takimi pogoji, ki izključujejo možnost državnega udara; sedanji kabinet pa je bil sestavljen več ali manj za njegovim hrbtom, zato nima centrum nikakega jamstva, da bo ustavo tudi spoštoval. Kaj torej že bo centrum glasoval proti Hitlerju? Ali bo Hindenburg dal Hitlerju pooblastilo za razpust državnega zbora, ki ga ni hotel dati Schleicherju? Ali Hitler jamči za svobodne volitve? Ali ne bodo prav volitve dale povod za uvedbo narodnosocialističnega terorja? Ali bo še Hindenburg s takšno lahkoto odslavlil Hitlerja kakor Schleicherja?

Vsa ta vprašanja postavljajo imenovanje Hitlerja za kanclerja. General Schleicher je, oprt na Reichswehr in na svoj socialni program, dajal brezdvomno več jamstva za normalnejši razvoj dogodkov kakor bi mogel dati Hitler pod iluzorično kontrolo baronov in reakcionarcev kakor je kak Hugenberg. Čemu potem ta nova izvenparlamentarna rešitev krize? Poznavalci razmerj jo predpisujejo štahiti, po srodstvu, preteklosti in premoženju, ki zapleta Hindenburga v svoje mreže in ki sedaj ko-

Rešitev, ki ni rešitev

Francija ima tretjo vlado radikalov - odvisnih od Leona Bluma

Chautemps, bivši ministrski predsednik, sedaj minister za notranje zadeve v Daladierovi vladi. Chautemps je ena najvplivnejših oseb v novem kabinetu.

Pariz, 31. januarja.

Ko je bil predsednik francoske republike g. Lebrun te dni postavljen pred nalogo, da po demisiji Paul-Boncoura najde drugega politika, ki bi mu poveril sestavo nove vlade, se je nahajal pred zelo težko odločitvijo, tem bolj, ker g. Lebrun osebno nikakor preveč ne simpatizira s svobodomisljnim kartelom. Ta kartel, ki predstavlja zvezo med malim in srednjim liberalnim meščanstvom ali tako zvanimi radikali in med socialističnim proletariatom, izgublja čedalje bolj tla v francoski javnosti. Ljudstvo vedno glasneje zahteva vlado, ki bi združevala

ose pozitive narodne sile

to se pravi, vse stranke, katere želijo urejenih financ, notranjega miru in reda, zaščite predvsem za srednjega in malega človeka, izključivši socialiste, s kojih programom se povprečni francoski človek absolutno ne more sprijazniti, ker je nasprotnik proletariata in vsakršnih kolektivističnih eksperimentov. Herriotova radikalna stranka se je s svojim poizkusom, da bi vladala skupaj s socialisti ali pa vsaj z njihovo tolerance, obsvojevala, tem bolj, ker so se socialisti izkazali za zaveznike, ki so vsak hip pripravljeni odpovedati svojo zvestobo. Potem ko je njihovo protiglasovanje prisililo k odstopu Herriota, je po enomesečni vladi padel tudi njegov naslednik Paul-Boncour, ker so ga socialisti hoteli prisiliti, da bi sprejel finančni program v njihovem smislu. Za predsednika republike je torej nastalo vprašanje, ali naj se vlada zopet poveri levicarjem ali pa naj se začne čisto nova politika.

Radikalni preobrat zaenkrat še ni možoč

ker bi bile sicer potrebne nove volitve, kar pa ne dovoljuje razmere, ki zahtevajo čimprejšnjo rešitev državnega proračuna. Na defeti ima levicarski blok še vedno močne korenine in zato pač ni preostalo drugega, kakor da se vlada poveri bivšemu predsedniku radikalne stranke Daladieru, ki uživa veliko avtoriteto in je vse drugače energičen, nego je Paul-Boncour.

Daladier, ki pripada levemu krilu radikalne stranke, je nameraval sestaviti vladno skupaj s socialisti, katerim je poudaril pet portfeljev in podpredsedništvo vlade. Socialisti bi bili radi stopili v vladno, če bi bil Daladier sprejel njihov finančni program, kar pa je popolnoma nemogoče. Voditelj socialistov g. Leon Blum pa tudi ni smel odnehati, ker so mu za petami napol komunistični elementi social-demokratske stranke, ki mu ne dovolijo, da bi se preveč vezal na »levicarsko buržoazijo«. Zato je moral Daladier sedaj sestaviti vladno brez socialistov, ki je pa sestavljena iz takih oseb, katere bodo socialisti, kakor se upa, podpirali. Ta vlada izgleda tako:

Nova zool: levo buržuazna vlada

- Daladier, predsednik vlade in minister vojske,
- Penancier, pravosodni minister in podpredsednik vlade,
- Boncour, zunanji minister,
- Chautemps, notranji minister,
- Bonnet, finančni minister,
- Lamoureux, proračunski minister,
- Leygues, minister vojne mornarice,
- Frot, minister za trgovinsko mornarico,
- Demonzie, prosvetni minister,
- François Albert, minister za delo,
- Albert Sarraut, minister za kolonije,
- Cot, letalski minister,
- Miellat, minister za pokojnine,
- Danielou, minister za narodno zdravje,
- Eynae Lorent, minister za pošto,
- Serre, trgovinski minister,
- Paganon, minister za javna dela,
- Queenille, pojedelski minister.

mandira. Ta klika je podobna po svojih idejah in načrtih tisti, ki je uklenila v svoj obroč že Viljema. Zato se v Nemčiji že oglašajo svarični glasovi, ki svetujejo Hindenburgu naj se zopet umakne na mesto državnega glavarja in naj se več ne vtika v vsakodnevne politične intrige, ker to direktno poseganje v nje samo škoduje njegovemu ugledu.

Državni podtajniki so: v predsedništvu vlade Guy, v vojnem ministertvu Hulin, v trgovinskem Patenotre, v prosvetnem Ducos, v javnih delih Appell.

Vprašanje je, kako dolgo bo ta kabinet vladal

Levicarski listi novi vladi seveda pojejo čast in hvale in povzdigujejo zlasti Daladiera, toda javno mnenje je čisto drugačnega mišljenja in pravi, da bo Daladier že v najkrajšem času v zbornici stal pred istimi težkocami, radi katerih je padel Paul-Boncour, čeprav ima za finančnega ministra strokovnjaka Bonnetta, ki je predsedoval lani konferenci v Stresi. Toda tudi Bonnet ne bo mogel izpremeniti dejstva, da imajo socialisti o novih davkih in štednjah in o državnem gospodarstvu sploh popolnoma nasprotno pojme, nego jih ima liberalno meščanstvo. Pa četudi bi se socialisti odločili za kakšen minimalen finančni program, ki bi ga mogli njihovi meščanski zavezniki sprejeti, bi jim ne sledile mase. Poizkus svobodomislecev, vladati s socialisti, je enak problemu kvadrature kroga, kakor po pravici pripominja nek pariški dnevnik.

Kaj se bo torej zgodilo, ako bo tudi Daladier moral zapustiti svoje mesto? Mogoče bi bilo vladati s Kamilom Chautempsom, ki je sedaj notranji minister v Daladierovem kabinetu. Ta mož ima namreč zaupanje sredine parlamenta in bi skušal vladati enkrat s pomočjo socialistov, pri drugem vprašanju zopet s pomočjo sredine. To bi bil tako zvani

sistem menjajoče se večine

ki ga je parkrat uporabljal že Herriot. Toda ta sistem je, kakor vemo, jako nezanesljiv in ne bi vnesel v precej zavoženo francosko parlamentarno

akejjo nobene stabilnosti. Pa tudi, kakor smo že rekli, za

vlado nacionalne unije

ki bi združevala zmerno-republičanske elemente sredine in desnice skupaj z desnim krilom radikalov, še ni prišel čas. Brez dvoma razmere z neodoljivo silo delajo na to, da pride slejkoprej na vladno nacionalna unija, ki se je svobodomisleci tako zelo boje — in prila bo tem sigurneje, čim bolj se v Nemčiji razvijajo dogodki v smeri nestrpnega in maščevalnega nacionalizma — toda stvar bo prišla takrat, ko bo francosko javno mnenje tozadevno dozorelo do elementarnega preobrata. Dotlej se bo Francija zatekla, ako bo Daladier doživel brodelom, k

uradniško strokovnjaški vladi

ki bi ji načeloval senator, najbrže Caillaux, in ki bi vladala z izrednimi pooblastili ali pa z ukazi, kakor to predvideva ustava, in ki bi finančni načrni uveljavila več ali manj avtoritativno s podporo vseh meščanskih strank brez izjeme. Medtem pa gre po vsej Franciji

veliko ljudsko gibanje

zlasti malih in srednjih slojev, kmetov, trgovcev in bivših bojevnikov, ki prireajo povsod shode, na katerih se vehementno napada levica, se zahteva konec levicarske strankarske diktature, se žigosa rop in kraja državnega denarja ter korupcija in zahteva finančna enakopravnost vseh pred zakonom in konec finančnim privilegijem gotovih skupin. Vidimo torej, da se tudi v Franciji zbirajo množice, na eni strani v okrilju skrajne desnice, na drugi pa v okrilju ekstremistov skrajne levice. Zmagala bo po vsej priliki desnica.

JOHN GALSWORTHY

Kulturno življenje človeštva bo bridko zdelo vest, da je dne 31. januarja leta 1933 umrl znameniti angleški pisatelj in eden najbolj vidnih borcev človeškega duha John Galsworthy. Z njim lega v grob ne samo velik umetnik, temveč tudi človek, ki je doživljal in oznanjal globoka etična načela, veljavna za človeka, ki ni žival, temveč bitje s pravicami in dolžnostmi.

Galsworthy, ki je lani dobil najvišje svetovno priznanje v literarnem življenju, namreč Nobelovo nagrado, se je rodil 14. avgusta 1867 kot odvetnikov sin v Coombe v angleški grofiji Surrey. Njegova rodbina je bila starega angleškega patricijskega izvora, gmotno prav trdna, kar je imelo na njegov življenjski potek odločilen vpliv. V tem je tudi iskati vzroka čudoviti mirnosti in harmoničnosti v vsem njegovem delu, ker se mu ni bilo nikoli treba boriti z materialnimi skrbmi. Po vseučiliških študijah je mnogo sveta prepotoval, tako po Evropi, Rusiji, Ameriki in celo Avstraliji. Z literarnim delom je pričel že v 40 letu in od tedaj se je pričel njegov nagli vzdig, čeprav s prvimi romani in črticami ni imel mnogo uspeha. Zaslouje je najprej po svojem socialno satiričnem romanu »Farizejski otok«, v katerem si je temeljito privoščil navidezno moralno in lažnjivi angleški puritanski altruizem. Prodrl pa je končno leta 1906, ko je izdal roman »Bogati mož«, ki pomenja pričetek njegovega življenjskega dela cikla »Forsyte Sage«. S tem je ustvaril epos angleške družbe in še več: epos velikega obzora, ki ga ta angleška družba premore. Njegova najbolj znana dela so dalje »Beli opičjak«, »Srebrna žlica«, vojni roman »Svetnik« in »Bratje sveta«. Manj sreče je imel Galsworthy z dramami, le ena sama je uspela,

»Stavka«, ki je bila pred leti z uspehom uprizorjena tudi v Ljubljani.

Galsworthyjevo delo preveva neka trpka resignacija in neko razočaranje nad srečo človeštva. Iz njega diha atavistični vonj stare keltske pasivistične vere in dvom v svobodo človeške volje. Zato se Galsworthy — kljub »Stavki« — nikoli ni povzpelo do temeljitega obračunovalca z družbo, temveč se je vedno omejeval le na trpko konstatacijo stvari, kakor so, ne da bi mogel verjeti v spreminljivost razmer. Verjel je le, da se na svetu nikdar ne more kaj velikega spremeniti in če se kaj spremeni, je to možno le v enem samem življenju posameznega človeka. Zato je psihološka analiza njegovih ljudi in junakov podčrtana z vero v človeka in z dvomom v človeštvo. Čudovit mojster pa je v podajanju. Njegov slog je omamljiv, zgrajba njegove proze skrbna, čista in prosajna. Zato je bil Galsworthy na nemirnem, po harmoničnem umetniškem užitku hrepenečem evropskem kontinentu morda še bolj priljubljen, kakor v svoji domovini, klasični deželi mirnih živcev. Glasnik in izpovedovalec te angleške nastojenosti ter severne, le nalabko nakazane sentimentalnosti je bil Galsworthy. Svet se lani ni začudil, ko je zvedel, da je postal Nobelov laureat Galsworthy. Že prej je napisal v ciklu »Forsyte Sage« roman »Labodji spev«. Nobelova nagrada pa je bila zadnji njegov labodji spev, zadnje priznanje, ki mu ga je mogel svet dati. Niti v Stockholm Galsworthy že ni mogel več, da bi osebno prisostvoval počastitvi, zadržala ga je bolezen, ki ga je tudi umorila.

Na Slovence je imel Galsworthy, kot vsak veliki človeški duh mnogo vplivov. Nase čitajoče občinstvo ga dobro pozna. Oton Župančič je prevedel njegov roman »Temni cvet«, drama pa je uprizorila njegovo »Stavko«. Galsworthy je bil predsednik PEN-kluba v Angliji in s tem najbolj viden angleški literat. Mnogi slovenski književniki, ki so se udeležili kongresa PENa, so ga osebno poznali. Kulturne vezi se pretakajo iz enega naroda v drugega, izguba enega naroda je obenem tudi izguba drugega. Z angleškim narodom je izgubil Galsworthyja ves svet, a svetom tudi mi Slovenci. C. K.

Japonska izstopi iz ZN?

London, 31. jan. ž. Iz Tokia javljajo, da so na seji japonske vlade proučevali zadeve glede izstopa Japonske iz Zveze narodov. Po tej seji ministri niso hoteli dati nobenih izjav in tudi uradno poročilo ni izšlo. Minister zunanjih poslov Usida je izjavil, da Japonska stoji pred važnimi dogodki in da bo sklep, ki ga bo napravila vlada prihodnje dni velikega pomena. Splošno mislijo, da bo Japonska izstopila iz Zveze narodov.

Prometni štrajk na Irskem

Belfast, 31. jan. AA. Davi o polnoči se je začela železničarska stavka, ki zbujajo v prizadetih krogih veliko vznemirjenje. Oblasti kljub temu upajo, da bodo mogle vsaj v zelo omejenem obsegu vzdrževati promet. Obstoji bojazen, da se ne bi tudi izpredvozniki avtobusov, ki so člani železničarske zveze, izrekli solidarne s stavkujočimi. Ker se precejšen del prometa vrši z avtobusi, bi utegnile priti do gospodarske katastrofe, če bi se stavki pridružili še avtobusni.

Nov izbruh revolucije v Spaniji

Madrid, 31. jan. ž. V vsej Spaniji je večeraj prišlo do ponovnih hudih izgradov. V Labori v pokrajini Burgos je po nekem socialističnem zborovanju prišlo do hudih spopadov med desničarskimi elementi in policijo, kjer so bili trije ustreljeni. Na madridski univerzi je prišlo tudi do hudih spopadov med akademiki in policijo. V rudarskem področju v Asturiji bodo rudarski delavci proglasili za 6. februar splošno stavko. V Andaluziji kmetje nadaljujejo s odvzemanjem zemlje veleposestnikom. Vladi je izjavila, da bodo pri tej agrarni reformi vzeti vsi v obzir.

Upor nizozemskih pomorščakov

Batavia, 31. jan. AA. Na treh nizozemskih vojnih ladjah, zasidranih v vojni luki Soerabaja, so se mornarji uprli. Oficirji so upornike le s težavo obvladali. 40 upornikov so zaprli. Upor je nastal zaradi znižanja plač

Ali se je Hitlerja bati ali ne?

Pomirjevalne izjave nove vlade
Centrum bo vlado zaenkrat toleriral

Kaj menijo inozemski diplomati

Pariz, 31. jan. V poučenih krogih mislijo, da bo Hitlerjeva vlada ostala dolgo na krmilu. Isto mnenje se sliši tudi v Londonu in Washingtonu.

Negotovo pa je, kako bo ta vlada usmerila svojo mednarodno politiko. Dočim Francozi v tem pogledu sodijo zelo pesimistično, pa vidijo Angleži v osebi zunanjega ministra Neuratha, ki uživa v Londonu simpatije in zaupanje, jamstvo in znanje, da se Hitler ne bo podal na pot avantur.

V notranjopolitičnem oziru pa vlada negotovost. Eni verujejo zatrdilom nove nemške vlade, da bo strogo spoštovala ustavo, drugi pa se boje državljanske vojne z ekstremnimi elementi levice.

Stališče centra

Berlin, 31. jan. 19. Razgovor med Hitlerjem in voditelji centra se je zavlekel zelo dolgo, ker so z obeh strani razpravljali o vseh političnih možnostih. Hitlerjevemu kabinetu gre predvsem za to, da dobi pooblastilo za brezparlamentarni čas, nekakšen dopolnilni zakon, po katerem bi bilo nepotrebno, zahtevati sodelovanje državnega predsednika pri vsaki posamezni gospodarski in politični odredbi.

V obse pu centru zaenkrat ne misli delati vladi težko. Počakal bo rajši, da razvije svoj program, in ji bo dal priliko, da pokaže, kaj zna. Zato je verjetno, da bo centru začasno zavzel stališče opazovanja in bo tako posredno toleriral Hitler-Papnov kabinet ter se bo vzdržal glasovanja pri predlogih za nezauipno vlado.

Hitlerjev manifest

Berlin, 31. jan. AA. Novi državni kancelar Hitler je poslal nacionalno socialistični stranki manifest. V njem med drugim pravi:

Nacionalne stranke in skupine so se združile za skupni boj za obnovo Nemčije. Rasizam se bo posvečilo izvršiti velikansko nalogo, ki so jo prevzeli.

Ka konec manifesta Hitler poziva svoje pribojše, da mu ohranijo zaupanje, in pravi: »Naj da Vsemogočni blagoslov za prerojenje Nemčije na zemelju časti, svobode in socijalnega mira.«

Scarilo komunistom

Berlin, 31. jan. 19. Notranji minister dr. Frick je podal listo »Völkischer Beobachter« zanimive izjave. Tako je izjavil Frick, da brez zadostnih pooblastil ni več mogoče vladati, da se uresniči veliko delo duhovne in narodne obnove nemškega naroda, katero hočejo narodni socialisti izvršiti z vsemi svojimi silami. Proti komunistom zaenkrat ne bo zapletel ničesar. Če pa bo njihova propaganda za generalno stavko trajala dalje, bo postopal proti njim na najostrejši način. Frick je dalje naglašal, da se tudi v razmerju med državo in Prusijo zaenkrat ne bo nič izpremenilo. Govori se o tem, da bo predsednik državnega zbora Göring, ki je tudi vstopil v kabinet, še nadalje obdržal predsedstvo

ACJJ: Zveza katoliških mladih Japoncev

Blížnjim in daljnim bratom v pozdrav in spomin. Istočasno in istočeno kakor naša organizacija SKAS: Slovensko katoliško akademsko starišinstvo, se je ustanovljala na daljnem vzhodu in ustanovila ACJJ: Zveza katoliških mladih Japoncev. Odkar je pred 60 leti 14. marca 1873 na prošnjo japonskega princa Ivakura prenehalo zadnje večje preganjanje katoliške cerkve na Japonskem, se je katolištvu ukoreninilo posebno po mestih, na visokiholah med mladim japonskim razumilstvom. Pred leti je bil celo princ Čičibu, brat sedanjega cesarja, izročil katoliškemu misijonarju v znak iz francoščine.

Zveza katoliških mladih Japoncev, sestavljena iz inteligentnih novokrščenec pod vodstvom odličnega predsednika admirala Jamamoto, vzbuja najlepše nade za razširjenje Kristusovega kraljestva na Japonskem. Danes šteje zveza nad 400 članov, kateri vsi so izšli iz klasične šole in izobrazbe.

Ob svoji 10 letnici (29. maja 1921) se je zveza slovesno posvetila Srcu Jezusovemu. Poročevalci, ki so slišali slovesen izraz tehi glasov, so mogli slutiti, kaj globoko in odbojne vere počiva v srcu mladih katoliških Japoncev. Japonci ima naradni veliki oblast nad vsemi nagibi in zanosi duše. V spomin na to slovesnost so v Paraj le Montal poslovili prapor ki ga jim je blagoslovil nadškof v Tokiu z napisom »Sacratissimo Cordi Japonicus Populus«.

Člani akademskega starišinstva prirejajo shode in predavanja, na katerih seznanjajo svoje poganste čelvarice s katoliško cerkvijo: z njeno organizacijo, z njenimi znamenji, z njenimi deli z njeno molitve. Prizadevajo si, da bi prepričali japonsko vlado o velikih prednostih katoliške vere pred protestantske. Predsednik zveze Jamamoto je na svojih evropskih potovanjih govoril o kulturni moči in misiji Cerkev na daljnem Vzhodu, vršnih v zvezi katoliških 3000 oseb. Prav tako se vrše tudi dema na Japonskem apostolska predavanja za univerzitetne kroge, zlasti za medicince.

Tudi apostolski katoliškega tiska vneto vrši ACJJ. Poljudno pisane spise, ki jih člani sami pišejo, tudi sami razdeljujejo ob sklopu javnih shodov: v cerkvi ali izven nje. Za katoliško mladino izhajajo posebni tednik »Kwaihoc« za drugoverce se

državnega zbora, Vojno ministrstvo pa odločno demantira govornice, da bi bil demisijsiniral šef vojnega vodstva general Hammerstein.

Krvavi spopadi

Berlin, 31. jan. 19. Proslava narodno-socialistične zmage o priliki imenovanja Hitlerja za državnega kancelarja žal ni ostala brez krvavih posledic. V Charlottenburgu je okoli polnoči korakala po Wilhelmstrasse četa narodnih socialistov, na katero so streljali komunisti, tako da sta bila ustreljena dva voditelja narodno-socialističnih napadalnih oddelkov in en policijski stražnik. Takoj nato so preiskali vse hiše v tankajšnji okolici in aretirali 15 komunistov. Ko so korakali narodni socialisti mimo, so se odpirala okna in so prebijali hiš glasno grozili narodnim socialistom. Ko sta padli obe žrtvi, so z obeh strani streljali kar na slepo. Pri tem sta bila dva komunisti hudo ranjena. Poleg prej omenjenih 15 komunistov je bilo v Berlinu na raznih drugih krajih aretiranih še 45 oseb.

V Spandau pri Berlinu je tudi prišlo do streljanja med komunisti in narodnimi socialisti. Tam sta bila hudo ranjena dva komunisti. Tudi v Italije so divje streljali in se klali z noži med seboj. Tudi tam je bilo več komunistov hudo ranjenih.

Angleži optimisti

London, 31. januarja. Z Ves tisk posvečuje veliko pozornost dogodkom v Nemčiji in zvezi z imenovanjem Adolfa Hitlerja za državnega kancelarja in sestavo nove vlade. Najpreje so politični krogi bili precej vznemirjeni, počem pa so se pomirili, pred vsem radi tega, ker sta v novi vladi ostala zunanji minister von Neurath in finančni minister Schwerin-Crossigk. »Times« mislijo, da predstavlja nova vlada poizkus, da se velika izkustva konservativnih nemških nacionalistov izenačijo z navdušenjem in psiho narodno-socialističnih mas. Liberalni »New Chronicle« smatra, da je Hitlerjevo imenovanje dobra stvar, ker bo sedaj lahko pokazal, kaj zna, medtem ko je prej metal vsaki vladi polena pod nogo. Konservativna »Morning Post« smatra, da je sedanja vlada bolj stabilna od vseh dosedanjih in tudi od prejšnjih takozvanih parlamentarnih vlad. »Daily Telegraph« in »Daily Herald« sta precej pesimistična. Zanimivo je, da so vsi berlinski dopisniki precej optimistični in zatrjujejo, da ni nevarnosti za meščansko vojno. Značilno je tudi pisanje socialističnega »Daily Herald«, ki je prav za prav pesimisti in ne veruje v socialistično solidarnost Hitler-Papenove vlade, vendar pa v istem članku naglašava svoje zadovoljstvo, ker je ostal von Neurath v zunanjem ministrstvu, kar pomeni garancijo za dobre odnose med Anglijo in Nemčijo.

Washington, 31. jan. Z. O priliki sestave nove nemške vlade je dal senator Borah časniki-karjem to-le izjavo: »Kombinacija Hindenburg-Hitler, bo brez dvoma pokazala, da je boljše od vseh onih, ki so bile v zadnjem času v Nemčiji. Hindenburg je eden največjih mož na samo današnjega trenutec vseh časov. Tudi Hitler je zvest tolačac pravih težanj nemškega naroda, zlasti kar se tiče vprašanj, ki so izšla iz svetovne vojne in ki jih je v interesu splošnega mira treba ponovno proučiti.«

Francozi pesimisti

Pariz, 31. jan. AA. »ECHO de Paris« piše: Vladni režim gre v Nemčiji v nasprotno smer kakor v Franciji. »Petit Parisien« po Hitlerjevem eksperimentu ostaneta sano se dve možnosti: Obnova monarhije ali pa državljanska vojna. »Le Journal«: Hitler bo kmalu odkril, da je tarpejska skala blizu Kapitola. »Ere Nouvelle«: Dogodki v Nemčiji ne pomenijo nič dobrega. »Ouvriers d'aujourd'hui«: začena neizvestnost Nemčije, Evrope in mira. »Figaro«: Hitlerjev kabinet je vzglavna vrva v sodu smodnika.

tiska in izdaja mesečnik »Katoličan«, ki pojasnjuje katoliško stališče v vseh važnih sodobnih vprašanjih. Mesečnik obsega 80 strani, v drobem tisku in izhaja v 2000 izvodih. To je organ, ki je na razpolago vsem dobromislivcem, ki hočejo po tisku vršiti svojo opozitno nalogo. Mladi borci, polni hvalevredno vneme in izrodnega premaganja, prevzemajo v tiskarni vsa dela: preslavljanje in stavec, korekture in kolportiranje in za to poslednjo tudi vse stroške.

Ali to ni samo trenutna, mladostna vnema, marveč globoko zasajeno in ukoreninjeno versko pripranje! Apostolskemu delegatu Msgr. Giardinu se je 1922 izrazil admiral Jamamoto: »Kar želimo izvršiti že v dogledni prihodnosti, je tako obsežno, da presega naše moči. Celo naša ognje-vita mladostna podjetnost je preslabotna in nezmožna za to delo.«

Zatorej prosimo v tej pomembni uri apostolskega delegata, da nas in naša dela, ki smo jih ali jih bomo prevzeli, blagoslovil v imenu svetega očetca. Prosite Boga, da bomo vedno bolj stremeli po duhovni popolnosti; da bomo vedno Sveti stolici in cerkvenim predstojnikom vdani; da bomo vedno pokorni božjemu glasu, ki je v nas.

V teh dneh, ko je ves svet, zlasti naša ljubljenca Japonska zapletena v nesrečno krizo, povzročeno po prevratnih idejah; v teh dneh, ko je vsestranski gospodarski in denarni položaj tako negotov, izjavljamo mi, mladi katoliški Japonci: da je le naša sveta Cerkev zmožna, da napravi red in mir v tem zmedenem svetu.

Prelika kri naših mučencev, molitve in daritve naših častitih misijonarjev in rodovnikov, njih neumorni napori, ljubezen Srea Jezusovega, ki se zdi, da polagoma zavladuje sedanjemu rodu in posebno varstvo preblazne Device Marije, »Zgodnje Danice«, ki je še s svojim prvim pojavom oznanila svetu solnce pravice in resnice, vsi ti razlogi — smemo podarjati za zaupanje — bodo poročili na Japonsko prav poseben božji blagoslov.«

Blížnjim in daljnim bratom bi oslabili prijateljski pozdrav in spomin ko ne bi vsakemu prepuščali, da si iz tega bogatega programa katoliških mladih Japoncev, povzame tisto, kar je po njegovi misli zanj najprimernejše.

Zagrebska vremenska napoved: Počasi se bo zjasnilo, toplejše.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo južno vreme, temperatura se bo še bolj zvisala.

Dve mentaliteti

O vzrokih španske revolucije in njenih zlih posledicah za katolicizem je »Slovenec« ob svojem času izerpuo poročal. Naše filatelije utegne zanimati tozadevno razmišljanje jako uglednega nizozemskega katoliškega lista »De Maasbode«.

Sele med revolucije so v Španiji prišli do spoznanja, da je stara katoliška Španija odpravljena. Veliki kardinal Segura v Madridu je v tem spoznanju sam predlagal ustanovitve »Accion Nacional«, stranke, ki naj bi zastopala Herrerove ideje. Ko se je kardinal pečal s tem, kako vse pozitivne sile usmeriti v to gibanje, je bil od režima pregnan. Ta žrtev kardinala za njegovo domovino ne bo zaman. Prav takšni dogodki dokazujejo, da Bog vlada svet, ki ljudem ne vzame njihovih slabosti, pač pa njihovemu trpljenju naklanja plodonosne učinke.

Če se je na ta način v razmerju med cerkvijo in državo od strani cerkvene avtoritete izvršila potrebna sprememba, je razumljivo samo po sebi, da se je sprememba morala izvršiti tudi na drugih področjih. V teologiji so se do tedaj pečali skoraj izključno samo s pretekliimi. Nova in aktualna smer so je le površno obdelavali. Tudi metode, po katerih se je uravnavalo dušno pastirstvo, so se morale prilagoditi novim zahtevam, ki jih naš ma dorni čas zahteva od katoliškega duhovnika. V Španiji do revolucije ni bilo nikakšnega smotrenega dušnega-pastirstva. Edino katoliško življenje se je odražalo v večji ali manjši delavnosti zasebnih društev in naprav. Redovne cerkve so stale bolj zo

je bilo potreba v ospredju verskih interesov. Pridiga in poučevanje verskih resnic je bilo omejeno na kar najmanjši obseg. Preveč zaupanja se je stavilo na splošno vladajočega katoliškega duha v zunanjih verskih manifestacijah. Seveda je bilo tudi veliko globokovernih Špancev. V prvi vrsti je znana njihova velika dobrodelnost in usmiljenost. Toda laiki na splošno niso bili izsolani, da bi vse javno življenje v vseh področjih prepeljili z verskim auhom. Tako so bili na pr. do 31. decembra 1930 prepovedani »Sindicatos liberes« od cerkvenih oblasti, češ, da preveč poudarjajo gospodarsko plat delavskega gibanja. Posledica je seveda bila, da se je delavstvo odvrglo od cerkve!

Če poskusimo sedanji položaj katoliške cerkve v Španiji objeiti z enim pogledom, potem ga moramo nazorno označiti s tem, da rečemo, da je kuit tradicije bil prevelik. Težko se je notranje (tako osvoboditi in svoje svetovno naziranje tako globoko zasidrati v večnostne misli, da se človek ne izpostavi nevarnosti, da se zgubi v zunanostih. In vendar je v nas položeh vočno ustvarjajoči Duh, ki vsak dan znova po svoje oblikuje. Na prvi pogled se nam zdi nerešljiva uganaka, da so morali sele pozigi samostanov, izgoni in preganjanja temu ustvarjajočemu Duhu omogočiti vidno delavnost. In vendar je tako. Je to posledica velike vrednosti trpljenja, ki nas očisčuje krivde, osvobojta verig in nam daje zanosa tudi za junaska dela.«

Proračun mariborske občine sprejet

Finance mariborskega mesta ugodne — Nič novih davkov, nič investicij — Kuluk ukinjen! — Skrajno varčevanje

Marbor, 31. januarja. Ob otvoritvi domašnje seje občinskega sveta je poročal mestni načelnik o dosedanjih uspehih pomožne akcije, o katerih smo že mi svoječasnno obširno poročali. Sporočil je, da podpira pomožna akcija na mariborskem področju 1067 družin s skupno 3201 člani. Poleg tega ima zaposlenih 152 oseb pri javnih delih, velikemu številu revežev pa daje dnevno kosilo in večerjo, jih preskrbuje z obleko in obutvijo ter jim plačuje tudi stanovanja. Nadalje izdaja tudi nakaznice za živila, ki jih vnovčujeta trgovca Murko in Novak po rezikiških cenah.

Nato je prešel občinski svet na proračun. Poročilo o proračunu je podal referent finančnega oddelka, mestni svetnik Sabothy. Obširno je zajel sedanje finančno vprašanje mariborske mestne občine ter stavil propozicije za gospodarsko življenje v tekočem letu na podlagi novega proračuna. Po njegovih izjavanjih so se zaključili občinski računi lani zelo ugodno. Računski zaključek za lansko leto izkazuje ob koncu leta 826.000 Din prebitka, ki ga še ni v blagajni, pač pa v zaostankih. Zanimivo je razmerje med izdatki in prihranki glede prekoračitve, ki je v razmerju 1:4 v prid prihrankov. Pri dohodkih je zanimivo, da so nekateri proti pričakovanju padli, drugi pa zopet narasli. Tako je vrgla trošarina 60.000 Din manj, kakor je bilo proračunjeno, tehtnina pa je zato presegla proračun za 50.000 Din. Presešek izkazuje tudi trošarina na vino, prirastkarina, manjši dohodek pa trošarina na žganje in pivo ter pasji davek. Vse te postavke so bile v proračunu mnogo višje. Občinski dolgovi so se ob koncu l. 1932 znižali za 3.797.000 Din. Anuitete in obveznosti so se v preteklem letu v redu odplačevale, razen pri Mestni hranilnici, kjer so bile plačane samo obresti.

Novi proračun

za tekoče leto je sestavljen na podlagi izkušenj lanskega leta. Je približno isti kakor lani in v vsakem oziru vpoštevava predpise banske uprave in ministrstva o sestavi občinskih proračunov. V največji meri je vpoštevano vprašanje varčevanja. V novem proračunu so frtane vse investicije, razen najnujnejših, in sicer pol milijona dinarjev za pitinimalni program, povečanje vodovoda ter nekajere spremembe pri mestni pitinarni, avtohusnem podjetju in pogrebem zavodu. Novi proračun pa vsebuje tudi nekatero nenormalno investicije, in sicer pol milijona dinarjev za vzdrževanje državnega mostu in četrt milijona dinarjev za regulacijo Pobreške ceste in nakup Turkove hiše. Osebnih izdatkov ni bilo treba reducirati in se je pri tem vpoštevvalo težko gospodarsko stanje celotnega mesta kakor tudi občinskih nastavljenecv, dasi znašajo osebni izdatki 17% celotnega proračuna in so razmeroma precej visoki. Mestna podjetja niso več v skupnem proračunu ter imajo svoje lastne proračune. Davki ostanejo v bodoče v splošnem isti kot lani z izjemo, da se

kuluk popolnoma odpravi.

pasji davek pa se zniža za 150.000 Din. Primanjkljaj se bo kril s 45% dokladlo na državne davke kakor lani.

Referent je nato predlagal sprejetje nekaterih specialnih sklepov, ki naj se v novem proračunu vpoštevajo in izvedejo. Tako naj se izvrši revizija trošarine, dalje naj se spremeni tržni red na trgu, uvede naj se oglednina na mesne izdelke, ki se kollejo izven mesta. Pokojninski fond za mestne delavce, ki tvori za občino občutno breme ter bo letoš sredi leta izrpan, naj se uredi tako, da bo več obremenjeval občino. Iz proračunskega prebitka iz lanskega leta naj se izplača 90.000 Din Mestni hranilnici na račun vojnih posojil. V strošinski sklad naj se volira 30.000 Din. Magdalenskemu olepševalnemu društvu naj se dotacija zviša. Končno je občinski svet odločno zavrnil nekajere neumestne napade raznih korporacij in društev na mestno gospodarstvo, ki bazirajo na netočnih in nepravilnih podatkih ter radi tega niso stvarni. Istotako je zavrnil ton nekaterih društev, ki so ga uporabljala v svojih vlogah na naslov mariborskega občinskega sveta.

Po referatu svetnika Sabothyja je bila otvorjena splošna debata,

v kateri je pa govoril le obč svetnik Pefejan. Proračun se mu zdi v glavnem dober, ni pa dobro po njegovem mnenju, da ne vsebuje nobenih investicij, kar se bo gotovo poznalo v splošnem gospodarskem stanju mariborskega mesta. Velik deficit mestne pitinarne, ki znaša dnevno 1000 Din, ter nastaja radi starih defektnih naprav, je treba ugodno urediti z modernizacijo tega podjetja, ter najeti v ta namen že odobreno posojilo 2.500.000 Din. Predlog hišnih posestnikov, da pitinarno mestna občina proda, je bil zavrnjen kot neumesten. Avtohusno podjetje izkazuje stalno izgubo in je tudi v tem pogledu treba energično remedure. Občina poseveča premošo pozornostjo stanovanjskemu vprašanju, zlasti glede zaslihih stanovanj, ki jih je do sedaj premalo zgradila. Najnujnine v občinskih hišah so previsoke ter jih je treba sporazumno z najemniki znižati. Občina naj se izreče za zakonito

zaščito stanovanjskih najemnikov. Vprašanje prenosa Dečjega doma v banovinski palačo ni umestno in koristno ter ga je treba zato odkloniti. Končno je Pefejan izrekel nado, da bo prihodnji proračun sprejet po svobodno izvoljenih občinskih svetnikih ter da on in njegova skupina ne bodo glasovali za proračun.

Na izvejanja Pefejana je odgovoril

zupau.

ki jih je zavrnil in izjavil, da se posejlo za mestno pitinarno sedaj ne more realizirati. Najnujnine bo skušala mestna občina znižati in se bavi tozadevni predlogi. Vprašanje Dečjega doma je za Maribor zelo važno, ker bo dobil Maribor s prenosom Dečjega doma v banovinski palačo centralni banovinski Dečji dom. Investicija za prenos je malenkostna, zato pa se bo potrošilo letno v mestnem gospodarstvu od 1 do poddrug milijon Din več. V gradbenemu investicijskemu programu je treba pristeti tudi vgradbe, ki se bodo izvršile spomladi iz kaldmingskega fonda. Izterjavanje davkov se vrši z vso strogostjo ter se nahaja celo več hiš pod prisilno upravo. Upali je, da se bodo na ta način izterjali veliki davčni zaostanki, kar bo v korist občinskih blagajni.

Nato je prešel referent Sabothy na podrobno razpravo o proračunu splošne mestne uprave, ki izkazuje 3.627.192 Din izdatkov in 282.747 Din dohodkov. Mestne davčnice izkazujejo 362.780 Din izdatkov in 12.024.000 Din dohodkov, občinski dolgovi 9.545.884 Din izdatkov in 7.783.595 Din dohodkov, ceste in ulice 4.132.534 Din izdatkov in 500.950 Din dohodkov, gasilstvo 119.950 Din izdatkov, zdravstvo 239.859 Din izdatkov, socialno skrbstvo 2.510.015 Din izdatkov in 261.050 Din dohodkov, šolstvo 1.425.685 Din izdatkov, znanost in umetnost 261.597 Din dohodkov, obrt, trgovina in tujski promet 182.100 Din izdatkov, vojaštvo 197.394 Din izdatkov in 2000 Din dohodkov, raznoterosti 631.523 Din izdatkov in 19.675 Din dohodkov. Skupno znašajo v rednem prometu izdatki 23.336.653 Din in dohodki 20.874.017 Din. K temu je treba pristeti še izredni promet, ki predvideva izdatkov in dohodkov 25.250.090 Din, ter prehajalni promet, ki znaša 535.000 Din izdatkov in dohodkov. Skupaj torej znašajo vsi izdatki mariborske mestne občine v bodočem proračunskem letu 49.111.653 Din, dohodki pa 46.659.017 Din.

Primanjkljaj znaša torej 2.452.636 Din

in se bo kril kakor gori omenjeno, s 45% dokladlo.

Razen tega je predviden proračun za regulacijski sklad dohodkov in izdatkov v višini 115.000 Din, zaklad meščanske imovine 37.180 Din dohodkov in izdatkov, ustanove 24.941 Din par izdatkov in 19.685 Din 34 par dohodkov in mariborska mestna podjetja 19.788.882 Din izdatkov in 19.820.696 Din dohodkov.

Specialna debata o proračunu se sploh ni vršila in je bil proračun že ob 8 sprejet s 25 glasovi, dočim so se štirje občinski svetniki vzdržali glasovanja. Končno je občinski svet še sprejel nekajere naredbe, ki urejajo izvršitev novega proračuna kakor v prejšnjih letih: V teh naredbah je najvažnejša točka, da se izpraznjava službena mesta v občinski upravi lahko spopolnijo samo v najnujnejših slučajih.

Osebnosti

Belgrad, 31. jan. I. S kraljevih ukazom je premeščen iz realne gimnazije v Zaječaru na realno gimnazijo v Nikšić dr. Albin Vilhar.

Belgrad, 31. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prosvetnega ministra sta napredovala: v peto skupino I. stopnje prof. Marko Bajuk na I. realni gimnaziji v Ljubljani, in v peto skupino prof. Viktor Svajgar na klasični gimnaziji v Mariboru.

Belgrad, 31. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prosvetnega ministra je povišan za ravnatelja Geelškega instituta kraljevine Jugoslavije v Belgradu v drugi skupini prve stopnje Ferdo Keč, ravnatelj na istem institutu v drugi skupini in drugi stopnji.

Drobne vesti

Bolgrad, 31. jan. I. Na skrivnosten način je izginila bogata vdava Draga Mitričević, ki je čudsko živela popolnoma sama v eni najlepših hiš v kraju Milana ulici. Ze mesece dni se ni njo nobenega sledu, dasi je policija to še sedaj ugotovila.

Belgrad, 31. jan. I. V cerkvi Kristusa Kralja so je bratavdanes slovesna zadušnica za umrlo Elizabeto Hristić, katere pogreb je bil včeraj v Londonu. Svetoani zadušnici je prisostvovalo mnogo belgrajske elite.

Atene, 30. jan. Z. Ponoči so čutili prebivalci otoka Kalkidike dva močna potresna sunka. Predvsem so trpela dve ista mesta, ki jih je porušil potres septembra 1932. Ni še znano, kakšna je materialna škoda in kolika je smrtnih žrtev.